

1921-06-31

AFSENDER

Johan Plesner

MODTAGER

Jens Ferdinand Willumsen

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

Rom (Italien)

Omtalte personer:

Anna

Ludvig Bødtcher

Donatello

El Greco

Lorenzo Ghiberti

Frederik Gotschalk Knudtzon

Masaccio

Michelangelo

Luca Signorelli

Ingeborg Sporon

Vilhelm Wanscher

Omtalte steder:

Firenze, Italien

Rom, Italien

Siena, Italien

Orvieto, Italien

Genova, Italy

Arkivplacering:

J.F. Willumsens Museum

Arkivkasse: A/II/6 - PQ

DOKUMENTINDHOLD

Plesner har rejst rundt i Italien i snart to måneder. Han beskriver en nattevandring i Roms gader og landskabet udenfor Ovieto. Plesner er stærkt optaget af Masaccio. Han har undersøgt og analyseret en del af Masaccios værker, og han vil nå at se dem alle på sin rejse. Derudover har Signorellis fresker i domkirken i Ovieto og Michelangelos Dommedag i Det Sixtinske Kapel gjort et stort indtryk på ham.

TRANSSKRIFTION

1)

Rom 31 Juni 21.

Kære Hr og Fru Willumsen!

Tak for Kort og Brev, og mangfoldige Undskyldninger fordi jeg er saa seendrægtig til at svare! De kender sikkert bedre end jeg de Rejse-Fornemmelser, som modsætter sig Brevskrivning: Ønsket om at se saa mange Ting, som muligt og se dem saa godt som muligt faar een til at løbe Støvlesaalerne tynde; og naar man endelig kommer "hjem" paa sit Værelse, er man ikke i Stand til stort andet end at vadske sig og gaa i Seng til - Tider kan man knapt sove formedelst alle de nye Indtryk, man har samlet. Breve opsættes fra Uge til Uge - nu er det aabent, nu skal det ses. - I Dag har jeg imidlertid ligget død p. Gr. af Varmen og da jeg nu liver op ved Aftenstid finder jeg Øjeblikket passende for at skrive det Brev, jeg længe har skyldt dem - maatte nu Guderne være mig naadige, saa det kan blive nogenlunde indholdsrigt.

I Florens fik Massacios Fresker i Carmine Løvens Part af min Interesse og Begejstring. Jeg traadte ind i Kirken uden større Forventninger, gik med det Løfte til mig selv at her skulde jeg komme et Par Gange til. Næste Dag var jeg der igen, næste Dag og næste. Efterhaanden er jeg blevet klar over, at fraregnet Michel-Angelo, har Italien ikke frembragt nogen større Kunstnerbegavelse end Massacio. Jeg fik skrevet Noter og Analyser til alle hans Billeder i Florens, og her i Rom har jeg ogsaa snart faaet alle hans Efterladenskaber seet grundigt

2)

efter - før Rejsen slutter vil jeg i Følge mine Planer have seet alle de Billeder, der tillægges ham - med Undtagelse af to, som er i Belgien og Frankrig. Jeg glæder mig meget til at vise Dem hvad jeg har faaet ud af min Helt. Der er skrevet rent forbløffende lidt om ham - det væsentligste er en Doktordisputats fra 70erne af den danske Kunsthistoriker Knutson¹ (vistnok ham med "Greco"-Portrættet), saa jeg tænker mine Undersøgelser kan være af nogen Interesse. - Det er mærkeligt at se til

hvilken Grad hele Renaissancen indeholdes i Massacios Kunst; og den Opgave at udrede, hvorledes en enkelt Kunstner i saa faa og smaa Værker kan have naaet saa umaadelig meget, er særdeles spændende og æggende. Først maa man imidlertid klare, hvad han har malet og hvad han ikke har malet og man maa tegne hans Kunstnerpersonlighed klart op; dette er - saavidt jeg kan se efter de faa Biblioteksstudier jeg har gjort i Florens og her - aldrig udført. Jeg har vistnok her fundet en Arbejdsmark af de allerbedste og interessanteste, som igennem Tiderne har ligget nogenlunde upaaagtet hen.

De har talt meget til mig om, hvor utiltalende de store Kunstners Elever er. Ikke destomindre har jeg vovet i eet og alt at drive mine Studier som Elev af den store danske Maler Willumsen. Det er mig - selvfølgelig - ikke muligt at komme uden om Deres Metoder og det skulde undre mig om ikke hele den fremtidige Forskning af de store Kunst-

3)

ners Produktion vilde blive nødt til at følge de Baner Greco-Bogen anviser. Har man Begreb om Maleriets Teknik bliver jo eens Analyser af Billederne i Værdi ligmed autentiske Dokumenter. Disse Dokumenter kan selvfølgelig læses forskelligt, men det forringer jo ikke deres Værdi. Jeg ser tydeligere og tydeligere at De ved Deres Studier over Greco har skabt Videnskaben et nyt og i Fremtiden uundværligt Instrument. Skulde da jeg, som er saa lykkelig at være den første, der er indviet i dets Brug, ikke benytte det?

Naar jeg gør det paa en fuldtud loyal Maade - hvad jeg eengang har lovet Dem og hvad jeg atter lover Dem - kan De vel ikke have noget derimod. Det var Massacio. Jeg vil ikke gøre dette Brev til en Prøveafhandling over ham, men jeg glæder mig meget til at samtale med Dem om de Fotografier og Noter, jeg bringer hjem. - I Florens fik jeg desuden seet og bestilt en Del mere. Men det blev, ret selvfølgelig, naturligt for mig at betragte alt i Forhold til den ene, der uvilkaarligt blev mit Centrum, se paa det som Forudsætningen for og Konsekvensen af hans Kunst. Mest har det undret mig at se hvor stor en Betydning Lorenzo Ghibertis "Paradis-Døre" har haft. Jeg deler fuldt den kunstneriske Dom over dem, som udtales i Greco-Bogen - men dens historiske Indsats er overordentlig. Siena - ja Siena var jo god, navnlig Aftenen i Muslingeskallen, men Orvieto. Orvieto var en æventyrlig Oplevelse af Romantik og Paradisfornemmelser. Jeg var tre Dage i Byen og glemmer den

4)

aldrig. En Aften var jeg med en ungarsk Maler, der havde kopieret i Carmine, og med hvem jeg, p. Gr. af den fælles Begejstring for Massacio,

havde sluttet et varmt Venskab, gaaet ned i Dalen, den saftiggrønne Dal under den okkergraa Klippeby. - Da vi ved 11 Tiden vilde op igen til Byen og møjsommeligt var vandret ad de snoede Veje op mod Murene - saa var Portene lukkede. Der stod vi i den mørke Nat under et højt etruskisk Taarn og foran os var der en Egetræsport som trods Banken og Raaben ikke vilde aabne sig. Det var som at komme til Paradiset en Dag, hvor St Peter er daarligt oplagt. Vi stod og saa paa hinanden og saa udover den mørke Dal, hvor Floden snoede sig som i Baggrunden af Mona-Lisa-Billedet. - Naa, det endte med, at vi slap ind ad en anden Port - men Oplevelsen og Fornemmelsen var mærkelig - i et Øjeblik følte vi, hvad Middelalder var - følte det ikke som en romantisk Stemning, et æstetisk Pust, men som virkelig Virkelighed.

Signorellis Fresker i Domkirken betog mig stærkt. Jeg sad to hele Dage i Kapellet, tegnende og skrivende. Tilsidst sagde jeg med Stolthed til min ungarske Ven: "I Danmark har vi en Kunstner, der er lige saa udpræget en Mand, lige saa alvorligt arbejdende og lige saa genial" og i Anledning af den Udtalelse maatte jeg love ham at sende nogle Gengivelser af Willumsens Billeder til Ungarn. - Foruden Signorelli er der forresten een Kunstner til, som jeg uvilkaarligt har følt var dybt beslægtet med Dem: Donatello.

5)

Lidenskab for at gøre levende og Karakterfuldt og en Understrøm af varm Kærlighed til det fuldendt harmoniske og skønne. Brydningen mellem disse Faktorer gør, at hvert Værk bliver noget for sig, noget eenestaaende i Kunstnerens Produktion. - Er der noget rigtigt i, hvad jeg siger?

Fra Orvieto rejste jeg ved Nattetid til Rom. Kl 1 om Morgen stod jeg paa Stazione Termini. Jeg deponerede min Bagage, købte et Brød og vandrede saa ud for at se, hvad dette Rom var for noget. Natten var skøn og stjermerig - de eneste Lyde kom fra Byens mange susende Fontæner. Jeg gik og citerede en Versestump af Bødtcher: " - -strømmed Fontænerne og lode - om Tuskulanums Øde - som gamle Dages Tys - naar Cicero sig rømmed før Talens Fynd og Lys." ² - Det første, jeg saa af det egentlige Rom, var Monte Cavallo. Denne Plads, der i Virkeligheden et ret lille og dog virker saa stor; paa de tre Sider Paladserne, til den fjerde Udsigten over den sovende, mørke By. Midt paa Pladsen de to vældige Antike Hestetæmmere den naaleslanke Obelisk og den brede Fontæne, der skummede over Randen med en højtidsfuld Brusen. Videre gik jeg, uden at ane hvor. Mørke Gader, ned ad en Trappe, forbi Trajansøjlen, Gader igen - Over Kapitol, ned ad de stejle Trapper mod Forum.

Efterhaanden som jeg gaar ned ad Trappen løfter de hvide Marmorsøjler sig spøgelsesagtigt i Vejret mod den mørke Stjernehimmel. Ved Nattetid 6)

virker Forum som en Aandeeverden af uendelig Udstrækning. – Min Nattevandring endte paa et Bjerg langt udenfor Peterskirken – der lagde jeg mig lige ned paa en haard Vej og faldt i Søvn. Jeg sov i 1½ Time og drømte at jeg var i Orvieto – derfor – da jeg vaagnede anede jeg ikke, hvor jeg befandt mig. Jeg var i fri Luft – Solen var lige staaet op, under mig laa en stor By, bag den var der blaa Bjerge – Til Siderne skjultes Udsigten af grønne Træer – men dér imellem to Stammer – det var Peterskuppelen som en vældig lysegrøn Frugt, bestraalet af Solen saa dens Form blev stærk som en Statues.

Saaan saa jeg Rom første Gang. De følgende Dage blev jeg sørgeligt afriibbet for de Illusioner, jeg havde dannet mig under min første Nattevandring. Jeg opdagede Corsoen – denne "Store Kongensgade" og Viktor Emmanuel Denkmalet, dette 10 Gange Kristiansborg; længe kunde jeg ikke frigøre mig fra den Fornemmelse, at Rom var Corsoen og Mindesmærket – dette var Byens stærkeste æstetiske Virkning. Men nu turde jeg være kommet til et mere fornuftigt Syn.

I Capella Sistina var jeg den første Dag, der var aabent. Jeg kom ind ad den lille Bagdør saa straks Loftet og gav mig til at se paa det. Et Sted midt i Rummet kom jeg til at vende mig om og fik da Øje paa "Dommedag". Jeg overdriver ikke naar jeg siger, at hele min Krop kom til at ryste og at mine Knæ blev usikre; 5 Minuter efter

7)

lagde jeg Mærke til at jeg talte højt med mig selv. Saaledes har jeg aldrig før været bragt fra Fatningen, ikke engang, naar jeg var allermest forelsket. Jeg kendte jo i Forvejen Billedet ret godt fra Fotografier og havde sagt til mig selv, at jeg godt vidste, hvorledes det saa ud. Men her fik jeg et eklatant Bevis paa min Fantasis Utilstrækkelighed – aldrig havde jeg kunnet tænke mig noget saa stort! Og saa følte Michel Angelo maaske endda det Billede som et Nederlag!

Jeg har ofte haft Anledning til at tænke over de Folk, som siger: "Nej, vi havde rigtignok udmalet os det altsammen meget bedre!"

- Enten har de Mennesker en overordentlig skøn Fantasi – men hvorfor omsætter de den saa ikke i Kunst, der overgaar den italienske? – eller ogsaa har de ikke Begreb om, hvad de ser. – Selvfølgelig kan det ofte hænde, at man ved at se et Billede forstaar, at man paa Forhaand havde overvurderet det; men i de 9 Tilfælde af 10 ender det da med, at man ved at se nøje paa Billedet maa indrømme, at Kunstneren har tænkt det bedre,

end man selv. Saaledes gaar det da mig.

Hjertelig Til Lykke med de skønne Fund i Paris! Jeg glæder mig meget til at se baade disse Ny-Erhvervelser og den gamle Samling paa Strandagervej. En Kopi af min Note fra Genova vedlægges; jeg beder Dem bedømme Tegningen skaansomt, De veed hvor vanskelige Forholdene er i det mørke Kapel. I hvert Fald kan

8)

man dog nogenlunde bedømme Attituderne af min Tegning – ogsaa mere end nogenlunde idet den absolut ikke er positiv gal; bare daarlig.

Forhandlingerne om Bogens Udgivelse forekommer mig at være lovende. Selvfølgelig kan de ikke nægte Dem Tilskud til et saadant Værk – selvom 20000 selvfølgelig er en Post. De forstaar jo nok, at jeg meget gerne vil høre Resultatet saa snart det foreligger.

Jeg skal i den Anledning holde Dem à jour med mine Adresser.

Fru Sporon saa jeg ofte i Florens. Hun var meget svag og overordentlig sød og god. Da jeg rejste fra Byen, var der Tale om at hun skulde hjem en Tur til Efteraaret; med Søsteren synes hun at være blevet forsonet.

Jeg har hørt, at Wanscher er i Italien og i saa Tilfælde haaber jeg saa smaat at træffe ham. Men hvis han er i Danmark og De ser ham, maa De endelig hilse saa mange Gange fra mig. En ung Arkitekt og jeg har netop i Aften sunget hans Pris.

De bedste Hilsener til hele Familien og Anna

Deres hengivne

Johan Plesner.

¹ Fr. G. Knudtzon: Masaccio og den florentinske Malerkunst paa hans Tid (1875)

² Plesner citerer et uddrag af Ludvig Bødtchers digt Mødet med Bacchus.

OMTALTE VÆRKER

J.F. Willumsens bog: *La Jeunesse du Peintre El Greco* (1927) G. Crès & Cie, Paris

1)

Rom 31 Juni 21.

Kære Hr. & Fru Willumsen!

Tak for Kort & Brev, og mangfoldige Undskyldninger fordi jeg er saa seendragtig til at svare! De kender Sikkerhed bedre end jeg de Røge-Fornemmelser, som modsætter sig Brevskrivning: Ønsket om at se saa mange Ting, som omuligt er at se dem saa godt som omuligt faar een til at løbe Støvlesaalene tynde; og naar man endelig kommer "hjem" fra sit Værelse, er man ikke i Stand til stort andet end at vadske sig og gaa i Seng - til Tider kan man knapt sere fornemdelst alle de unge Indtryk, man har samlet. Brevne gættas for lige til lige - men er det ardent, men skal det ses. - I Dag har jeg imidlertid kigget død p. Gr. af Varmen og da jeg om Levee og ved Aftentid finder jeg Øjeblikket passende for at skrive dit Brev, jeg længe har skrevet dem - Maatte mine Guderne være mig naadige, saa det kan blive nogenlunde indholdsrigt.

I Florens fik Massacios Fresken i Carmine Lorenz Part af min Interesse og Begejstring. Jeg traadte ind i Kirken uden større Forventninger, gik med det Løfte til mig selv at her skulde jeg komme et Par Gange til. Næste Dag var jeg der igen, næste Dag og næste. Efterhaanden er jeg blevet klar over, at fraregnet Michel-Angelo, har Italien ikke frembragt nogen større Kunstnerbegavelse end Massacio. Jeg fik skrevet Noter og Analysen til alle hans Billeder i Florens, og her i Rom har jeg ogsaa snart faaet alle hans Eftelænderstuber seet grundigt

2/

efter - for Rygen slætte vil jeg i følge mine Planer
have set alle de Billeder, der tilføjes ham
- med Indtagelse af to, som er i Belgien & Fran-
krig. Jeg glæder mig meget til at vise Dem
hvad jeg har faaet ud af min Helt. Der er
skrevet rent forbløffende lidt om ham - det væ-
sentligste er en Doktordisputat fra Tøerne af
den danske Kunsthistoriker Knutson (vistnok ham
med "Gues" Portræt), saa jeg tanken mine Under-
sigelser kan være af nogen Interesse. - Det er
mærkeligt at se til hvilken Grad hele Renaissance
indeholdes i Massacio's Kunst; og den Opgave at
lidere, hvorledes en enkelt Künschtner i saa faa
& smaa Værker kan have naaet saa umaaelig
meget, er særdeles spændende & aggende. Forst maa
man imidlertid klare, hvorledes hvad han har
malet & hvad han ikke har malet og man maa
tegne hans Kunstnerpersonlighed klart op; dette er
saaridt jeg kan se efter de faa Biblioteksstudier
jeg har gjort i Florens & her - Aldrig tidligt. Jeg
har vistnok her fundet en Aubeydsmaale af de aller-
bedste & interessanteste, som igenom Tiderne har
ligget nogenlunde upaaagtet hen.

De har talt meget til mig om, hvor
intiltalende de store Kunstnernes Elever er. Ikke desto-
mindre har jeg rovet i eet & alt at drive mine
Studier som Elev af den store danske Maler Willig.
Som. Det er mig - selvfølgelig - ikke muligt at komme
uden om Deres Metoder & det skulde ændre mig om
ikke hele den fremtidige Forskning af de store Kunst

3/ Deres Produktion vilde blive nytt til at følge
de Baser Gneo-Bogen anviser. Har man Begreb
om Malerets Teknik bliver jo eens Analyser
af Billederne i Vardi ligesom autentiske Dokumen-
ter. Disse Dokumenter kan selvfølgelig laves
forskelligt, men det forringer jo ikke dens Vardi.
Jo der tydeligere & tydeligere at de ved Deres
Studier over Gneo har skabt Videnskaben et
nyt & i Fremtiden uundværligt Instruiment.
Skulde de jo, som er saa lykkelig at være den
første, der er indviet i det Breg, ikke benytte det?
Naar jo gør det paa en fuldstændig loyal Maade
— hvad jo eensgang har lovet Dem og hvad jo altid
lover Dem — kan de vel ikke have noget derimod.

Det var Massacio. Jo vil ikke gøre dette
Brev til en Foreafhandling over ham, men jo glæder
mig meget til at samtale med Dem om det Foto-
grafi og Noter, jo bringer hjem. — I Florens fik jo
desuden seet & bestilt en god Del mere. Men
det blev, ret selvfølgelig, naturligt for mig at betragte
alt i Forhold til den ere, der uvilkaarligt blev
mit Centrum, se paa det som Forudsættninger for
Konsekvenser af hans Kunst. Mest har det indvirket
mig at se hvor stor en Betydning Lorenzo Ghibertis
"Paradis-Døre" har haft. Jo deler fuldt den Kunstne-
riske Dom over dem, som udtales i Gneo-Bogen
— men deres historiske Indsats er overordentlig.

Siena — ja Siena var jo god, navnlig
Aftenen i Misdlingeskallen — men Orsieto. Orsieto
var en eventyrlig Aftens af Romantik og Paradis-
forvimmelser. Jo var tre Dage i Bogen & glimmede der

4) aldrig. En Aften var jeg med en ungarsk Maler, der havde boieret i Carmine, og med hvem jeg p. g. af den fælles Begjærlighed for Massais, havde skabt et varmt Venskab, gaaet ned i Dalen, den saftliggrønne Dal under den okkergraa Klippeby. — Da vi ved 11 Tiden vilde gå igen til Byen og majsommeligt var vandrede ad de sneede Væge og mod Murene — saa var Portene lukkede. Der stod vi i den mørke Nat under et højt christeligt Taarn og foran os var der en Ø Egtespøst som trods Banker og Raaber ikke vilde aabne sig. Det var som at komme til Paradiset en Dag, hvor St. Peter er daareligt oplyst. Vi stod og saa paa hinanden og saa indover den mørke Dal, hvor Floden sneede sig som i Baggrunden af Mona-Lisa-Billedet. — Naar, det endte med, at vi slap ind ad en anden Port — men Oplevelsen og Forvundnen var mærkelig — i et Øjeblik følte vi paa en virkelig Maade, hvad Middelalderen var — følte det ikke som en romantisk Stemning, et æstetisk Pust, men som virkelig Virkelighed.

Signorellis Fresker i Domkirken betog mig stærkt. Jeg sad to hele Dage i Kapellet, tegnede og skrevende. Til sidst sagde jeg med Stoltthed til min ungarske Ven: "I Danmark har vi en Kunstner, der er lige saa udpræget en Mand, lige saa alvorligt arbejdende og lige saa genial" og i Anledning af den lidelige Maatte jeg love ham at sende nogle Gengivelser af Willumsens Billeder til Ungarn. — Forinden Signorelli er der fortælt en Kunstner til, som jeg vilde haardt har søgt var dybt beslagget med Dem: Donatello.

5) didenskabens for at gøre levende og Karakter-
fuldt og en Understrøm af varm Kærlighed
til det fuldest harmoniske og skønne. Bryd-
ningen mellem disse Faktorer gør, at hvert
Værk bliver noget for sig, noget reneasterende
i Kunstnerens Produktion. - Er der noget
rigtigt i, hvad jeg siger?

Fra Parieto rejste jeg ved Natteid
til Rom. Kl 1 om Morgenen stod jeg paa Stazione
Termini. Jeg deponerede min Bagage, købte et Brød
og vandrede saa ind for at se, hvad dette Rom var
for noget. Natten var skøn og stjernrig - de eneste
lyde kom fra Rogens mange sølende Fontæner.
Jeg gik og citerede en Verselump af Bødker:
"- Stønnede Fontænerne og lode - om ~~Fad~~ Tasken
Amma Pde - som gamle Dages Tys - naar Cicero
sag rommed for Talens Fynd og Lys." - Det første, jeg
saa af det egentlige Rom, var Monte Cavallo. Denne
Plads, der i Virkeligheden er ret lille og dog virker
saa stor; paa de tre Sider Paladserne, ~~den~~ liden
fjerde Udsigten over den sørende, mørke By. Midt
paa Pladsen de to veldige antikke Heste læmmere
den naalelanke Obelisk og den brede Fontæne, der
skummede over Randen med en højtidspuld Brusen.
Videre gik jeg, uden at ane hvor. Mørke Gader,
ned ad en Trappe, forbi Trajans ølen, Gader igen
over Kapitolen, ned ad de stejle Trapper mod
Forum. Efterhaanden som jeg gik ned ad Trapperne
løfter de hvide Marmorsøjler sig spjækket og list i
Vejret mod den mørke, Stjernehimmel. Ved Nattetid

6) virker Forum som en Randerorden af uendelig Udstrækning. — Min Nattevandring endte paa et Bysø langt udenfor Peterskirken — der ~~blev~~ lagde jeg mig lige ned paa en haard Veg & faldt i Sovn. Jeg sov i 1½ Time & drømte at jeg var i Orieto — derfor da jeg vaagnede anede jeg ikke, hvor jeg befandt mig. Jeg vaar i fri Luft — Solen var lige Staaet op, under mig laa en stor By & bag den var der blaa Bjerge — Til Siden me stejaltedts lodsigten af grønne Træer — men den imellem to Stammer — det var Peterskæppelen som en veldig Lysegrøn Frugt, bestaaet af Solen saa den Form blev stærk som en Statues.

Saaom saa jeg Rom første Gang. De følgende Dage blev jeg singeligt afriibbet for de Illu- sioner, jeg havde dannet mig under min første Nattevandring. Jeg gadede Corsoen — denne, Store Kongensgade & Viktor Emmanuel Denkmalet, dette 10 gange Kristiansborg; & Lange kunde jeg ikke frigøre mig fra den Fornemmelser, at Rom var Corsoen & Mindesmerket — dette var Byens stærkeste æstetiske Viskering, men om kunde jeg være kommet til et mere fornuftigt Syn.

I Capella Sistina var jeg den første Dag, der var aabent. Jeg kom ind ad den lille Bag- dør & saa straks Loftet, & gav mig til at se paa det. Et Sted midt i Rummet kom jeg til at vende mig om & fik da Øje paa „Domonedag“. Jeg overdrog ikke naar jeg siger, at hele mit Krop kom til at ryste og at mine Knaa blev usikre; 5 Minuter efter

7) lagde jeg Marke til at jeg talte højt med mig selv.
Saaledes har jeg aldrig før vaart brust paa Fat-
ningen, ikke engang, naar jeg var allermost
forelsket. Jeg kendte jo i Forvejen Billedet ret
godt paa Fotografier og havde sagt til mig selv,
at jeg vedt godt vidste, hvorledes det saa ud.
Men her fik jeg et eksaktant Billede paa min
Fantasi's utilstrækkelighed - aldrig havde jeg
kunnet tænke mig noget saa stort! Og saa
føjte Michel Angelo maaske endda det Billede
som et Nederlag!

Jeg har ofte haft Anledning til at tænke
over det Folk, som siger: "Nej, vi havde rigtig-
nok indmaalet os det altoamanden meget bedre."
- Enten har de Mennesker en overordentlig
skøn Fantasi - men hvorfor omsætte de den saa
ikke i Kunst, der overgaar den italienske? -
eller gaae har de ikke Bepreb om, hvad de ser.
- Selvfølgelig kan det ofte vandre, at man ved
at se et Billede forstaae, at man paa Forhaand
harde overvundet det; men i de 9 Tilfælde af 10
ender det da med, at man ved at se nøje paa
Billedet maa indrømme, at Kunstneren har
bænkst det bedre, end man selv, saaledes gaae det
da mig.

Hjertelig Tilhøyrke om de skønne
Funde i Paris! Jeg glæder mig meget til at se Både den
Ny-Erhvervelen og den gamle Sankling paa Strandageng.
En Kopi af min Note paa Genova vedlægges; jeg beder
den bedømme Tegningen skaansomt, de veed hvor vanske-
lige Forholdene er i det mørke Kapel. I hvert Fald kan

8) Man dog nogenlunde bedømme Attituderne af min Tegning, ogsaa mere end nogenlunde idet den absolut ikke er postus gal; bare daarlig.

Forhandlingerne om Byens Ledsølse forekommer mig at være lovende. Selvfølgelig kan de ikke nægte Dem Tilskud til et saadant Værk. — Selvom 2000 selvfølgelig er en Post. De forstaa jo nok, at Jy meget gerne vil høre Resultatet saa snart det foreligger. Jy skal i den Anledning holde Dem a Jour med mine Adresser.

Min Sprosser saa Jy ofte i Florens. Han var meget svag og overordentlig sød og god. Da Jy rejste fra Byen, var der Tale om at Min skulde hjem en Tur til Efteraaret; med Søsteren synes Min at være blevet forsonet.

Jy har hørt, at Wanoche er i Italien og i saa Tilfælde haaber Jy saa smaat at træffe ham. Men Miss Han er i Danmark og de ser ham, men de endelig hilse saa mange Gange på mig. En ung Arkitekt og Jy har netop i Aften sendt hende hans Pris.

De bedste Hilsener til hele Familien og

Anna
Deres hengivne
Johannessen.